

SÄKERHETS DATABLAD

Primus PowerGas/Winter Gas/Summer Gas

Utfärdat: 2012-06-17

Versionsnummer: 3

Omarbetad: 2014-08-03

Sida: 1

1. NAMNET PÅ ÄMNET/BLANDNINGEN OCH BOLAGET/FÖRETAGET

PRODUKT BETECKNING

Primus PowerGas

Winter Gas

Summer Gas

ARTIKELNUMMER

2202, 2206, 2207

RELEVANTA IDENTIFIERADE ANVÄNDNINGAR AV ÄMNET ELLER BLANDNINGEN OCH ANVÄNDNINGAR SOM DET AVRÅDS FRÅN

Bränsle.

NÄRMARE UPPLYSNINGAR OM DEN SOM TILLHANDAHÅLLER SÄKERHETS DATABLAD

Leverantör: Primus AB
Adress: Box 6041, 171 06 Solna
Telefon: 08-564 842 30
Fax: 08-564 842 40
E-mail: info@primus.se
Hemsida: www.primus.se

TELEFONNUMMER FÖR NÖDSITUATIONER

Giftinformationscentralen 112 (akut), 08-33 12 31 (kontorstid)

2. FARLIGA EGENSKAPER

KLASSIFICERING AV ÄMNET ELLER BLANDNINGEN

Enligt CLP (1272/2008/EC): GHS02, GHS04; Flam. Gas cat 1; H220, Liq gas; H280

Enligt KIFS 2005:7: F+, R12

MÄRKNINGSUPPGIFTER

KLASSIFICERING ENLIGT KIFS 2005:7

Symbol

Extremt
brandfarligt

R-fraser

R12 - Extremt brandfarligt.

S-fraser

S2 - Förvaras oåtkomligt för barn. (konsumentmärkning)

S9 - Förpackningen förvaras på väl ventilerad plats.

S16 - Förvaras åtskilt från antändningskällor - Rökning förbjuden.

ANDRA FAROR

-

SÄKERHETS DATABLAD

Primus PowerGas/Winter Gas/Summer Gas

Utfärdat: 2012-06-17

Versionsnummer: 3

Omarbetad: 2014-08-03

Sida: 2

3. SAMMANSÄTTNING/UPPGIFTER OM BESTÅNDSDELAR

SAMMANSÄTTNING ENLIGT CLP (FÖRORDNING 1272/2008/EC)

Kemiskt namn	EG-nr	Regnr	CAS-nr	Halt/Konc.	Piktogram	H-fras(er)*	Kategori
Kolväten, C ₃₋₄ -rika, petroleumdestillat**	270-990-9	-	68512-91-4	100 %	GHS02 GHS04 Fara	H220	Flam. Gas 1 Press. Gas
Furfurylmerkaptan, lukttillsats	202-628-2	-	98-02-2	20 ppm	GHS02	H226	Flam. Liquid 3

* För H-frasers fullständiga lydelse, se avsnitt 16.

** Innehåller < 0,1 % 1,3-butadien

SAMMANSÄTTNING ENLIGT KIFS 2005:7

Kemiskt namn	EG-nr	CAS-nr	Halt/Konc.	Symbol(er)	R-fras(er)*
Kolväten, C ₃₋₄ -rika, petroleumdestillat**	270-990-9	68512-91-4	100 %	F+	R12
Furfurylmerkaptan, lukttillsats	202-628-2	98-02-2	20 ppm	-	R10

* För R-frasers fullständiga lydelse, se avsnitt 16.

** Innehåller < 0,1 % 1,3-butadien

4. ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

BESKRIVNING AV ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

GENERELL REKOMMENDATION

Håll personen varm och lugn. Ge aldrig något att äta eller dricka till medvetslös person. Vid minsta osäkerhet eller om besvär kvarstår, kontakta läkare. Visa detta säkerhetsdatablad för jourhavande läkare.

INANDNING

Sök frisk luft, ge andningshjälp vid behov. Kontakta läkare om besvär uppstår. OBS! Kvävning är lömskt genom att symptomen kommer smygande och den drabbade sällan märker det innan det är för sent. Vid kvävningssymptom (asfyxi) transporteras den sjuke snabbt ut i friska luften, ges syre/oxygen (av utbildad personal) eller konstgjord andning.

HUDKONTAKT

Vid kontakt med gas: Inga särskilda åtgärder

Vid kontakt med vätska: Skölj snabbt med ljummet vatten under flera minuter för att få bort vätskan från huden.

Avlägsna förorenade kläder genom att försiktigt klippa runt eventuella områden där tyg fastnat på huden. Kontakta läkare om köldskador kan misstänkas.

STÄNK I ÖGON

Vid kontakt med gas: Skölj med rinnande vatten i flera minuter. Håll ögonlocken brett isär. Kontakta läkare om irritation kvarstår.

Vid kontakt med vätska: Håll ögonlocken vidöppna så att all vätska får avdunsta. Skölj sedan med rinnande ljummet vatten i flera minuter. Håll ögonlocken brett isär. Försök inte att återvärma ögat. Kontakta omedelbart läkare.

FÖRTÄRING

Skölj ur munnen med vatten. Ge ett par glas vatten eller mjölk att dricka. Framkalla ej kräkning. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

DE VIKTIGASTE SYMPTOMEN OCH EFFEKTERNA, BÅDE AKUTA OCH FÖRDRÖJDA

Kan orsaka köldskador på huden och i ögonen vid kontakt som vätska. Kan förorsaka slöhet och trötthet vid inandning. Kan förtränga luftens syre och därigenom verka kvävande.

ANGIVANDE AV OMEDELBAR MEDICINSK BEHANDLING OCH SÄRSKILD BEHANDLING SOM EVENTUELLT KRÄVS

Ge syrgas till person som uppvisar kvävningssymptom.

5. BRANDBEKÄMPNINGSSÅTGÄRDER

SLÄCKMEDEL

Släck med koldioxid eller vattendimma. Använd inte vattenstråle med högt tryck, vilken kan sprida branden.

Behållare i närheten av brand flyttas och/eller kyls med vatten.

SÄRSKILDA FAROR SOM ÄMNEN ELLER BLANDNINGEN KAN MEDFÖRA

Extremt brandfarlig gas. Ångor kan spridas längs marken till tändkällor och ansamlas på lågt belägna platser med risk för explosion eller antändning. Behållare kan explodera om de utsätts för brand eller annan kraftig upphettning.

Vid exponering för värme/eld bildas farliga gaser innehållandes CO och CO₂.

RÅD TILL BRANDBEKÄMPNINGSPERSONAL

Stoppa om möjligt gasutflödet. Försök aldrig släcka en brand där gasutflödet inte kan stoppas. Behållare i närheten av brand bör om möjligt flyttas eller i annat fall kylas med vatten tills efter att branden har släckts. Avlägsna omedelbart oskadade burkar ur riskområdet. Avlägsna alla antändningskällor. Om en behållare som anslutits till någon utrustning fattar eld, kasta inte omkull behållaren och vänd den inte upp och ner, eftersom detta gör elden värre. Flytande gas kommer att rinna ut och behållaren kan explodera. Om möjligt, stäng ventilen genom att skydda händer och underarmar med en våt trasa eller liknade. Ta ut behållaren utomhus, utan att lägga den ned. Håll obehöriga personer borta. Lagg aldrig omkull en brinnande behållare.

Bär komplett skyddsutrustning för kemiska bränder, inklusive andningsapparat.

6. ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

PERSONLIGA SKYDDSÅTGÄRDER, SKYDDSUTRUSTNING OCH ÅTGÄRDER VID NÖDSITUATIONER

Undvik hud- och ögonkontakt. Sorj för god ventilation. Använd föreskriven skyddsutrustning, se avsnitt 8. Vid stora gasutsläpp skall området utrymmas. Beakta riskerna för gnistantändning. Se till att luftväxlingen är tillräcklig, risk för kvävning pga. syrebrist. Hindra gasen från att nå lågt belägna områden som avloppssystem, källare eller gropar. Avlägsna genast alla antändningskällor - rök inte. Använd vattenspray för att hålla nere ångor och förhindra att gasmoln sprider sig. Rikta inte vattenstrålen direkt mot läckaget eller utsläppskällan. Isolera området tills dess all gas har skingrats. Kalla på specialisthjälp. Om ett läckage i en behållare som monterats till någon utrustning inte kan stoppas, flytta hela utrustningen utomhus, utan att göra någon överkan på den. När gasen slutat strömma ut kan behållaren bortskaffas (se avsnitt 13).

MILJÖSKYDDSÅTGÄRDER

Ingen risk för utsläpp i vattenmiljön eftersom produkten snabbt avdunstar.

METODER OCH MATERIAL FÖR INNESLUTNING OCH SANERING

Ventilera det nedspillda utrymmet ordentligt. Låt vätska avdunsta och gas skingras. Sorj för god ventilation.

HÄNVISNING TILL ANDRA AVSNITT

Se avsnitt 8 och 13 för information om skyddsutrustning och avfallshantering.

7. HANTERING OCH LAGRING

FÖRSIKTIGHETSMÅTT FÖR SÄKER HANTERING

Använd personlig skyddsutrustning, se avsnitt 8. Följ instruktionerna på behållaren. Använd bara i väl ventilerade utrymmen. RÖKNING FÖRBJUDEN. Använd bara till sådan apparatur som rekommenderas på behållarens etikett.

Använd alltid behållaren upprättstående. Vid industriell användning, jorda alltid utrustningen för att förhindra uppkomst av statisk elektricitet. Använd aldrig öppna lågor för att leta efter läckor. Endast såpvatten får användas.

Får ej punkteras eller brännas. Gäller även tömd behållare.

FÖRHÅLLANDEN FÖR SÄKER LAGRING, INKLUSIVE EVENTUELL OFÖRENLIGHET

Förvaras svalt och torrt på väl ventilerad plats. Lagringstemperaturen får ej överskrida 50 °C. Förvara aldrig behållare i fordon eller fordonssläp. Värme från solen kan medföra att temperaturen stiger till osäkra nivåer.

Skyddas mot solljus. Förvaras åtskilt från antändningskällor - Rök inte. Förvaras oåtkomligt för barn.

SPECIFIK SLUTANVÄNDNING

Se EWC-kod under avsnitt 13.

8. BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN/PERSONLIGT SKYDD

KONTROLLPARAMETRAR

HYGIENISKA GRÄNSVÄRDEN (AFS 2011:18)

Inga hygieniska gränsvärden.

DNEL

Inga tillgängliga data.

PNEC

Inga tillgängliga data.

BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN

Sörj för god ventilation. I övrigt behövs inga särskilda åtgärder för att säkerställa säker hantering. En luktillsats gör att en halt på 0,5 % gas i inandningsluften kan upptäckas. Om någon känner lukten av gas, sök efter läckan med såpvatten innan utrustningen tas i bruk.

ANDNINGSSKYDD

Behövs normalt ej. Sörj för god ventilation.

SKYDDSHANDSKAR

Behövs normalt ej.

ANSIKTSSKYDD

Skyddsglasögon rekommenderas vid risk för kontakt med ögonen.

SKYDDSKLÄDER

Behövs normalt ej.

ÅTGÄRDER BETRÄFFANDE HYGIEN

Ingen mat, dryck, rökning eller snusning vid arbetsplatsen. Tag av alla nedstänkta kläder. Tvätta händer och/eller ansikte före raster och vid arbetspassets slut. Efter arbetspasset skall huden rengöras och smörjas in.

9. FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

Form	Gas vid rumstemperatur och normalt lufttryck. Vätska under tryck.
Färg	Färglös
Lukt	Karakteristisk. Luktmedel tillsatt. Liknar kokt kål.
Kokpunkt	-15 °C vid atmosfäriskt tryck
Viskositet	Ej känd
Flampunkt	Ej känd
Tändtemperatur	400 °C
Densitet	0,5 kg/l (vid 20 °C)
Ångtryck	Ca 2,8 bar vid 15 °C Ca 8,3 bar vid 50 °C
Relativ ångdensitet	2,015 (vid 15 °C)
Övre explosionsgräns	1,8 %
Nedre explosionsgräns	10,2 %

ANNAN INFORMATION

-

10. STABILITET OCH REAKTIVITET

REAKTIVITET

Stabil produkt vid rekommenderade hanterings- och lagringsförhållanden.

KEMISK STABILITET

Stabil produkt vid rekommenderade hanterings- och lagringsförhållanden.

RISKEN FÖR FARLIGA REAKTIONER

Stabil produkt vid rekommenderade hanterings- och lagringsförhållanden.

FÖRHÅLLANDEN SOM SKA UNDVIKAS

SÄKERHETS DATABLAD

Primus PowerGas/Winter Gas/Summer Gas

Utfärdat: 2012-06-17

Versionsnummer: 3

Omarbetad: 2014-08-03

Sida: 5

Höga temperaturer, gnistor, öppen eld och hastig tryckökning. Upphetning av behållare till temperaturer över 50 °C medför tryckstegring vilket kan leda till att behållaren exploderar. När vätskan kommer i kontakt med ytor som håller en högre temperatur än vätskan själv så kan vätskan koka och stänka.

OFÖRENLIGA MATERIAL

Starkt oxiderande ämnen och syror.

FARLIGA SÖNDERDELNINGSPRODUKTER

Farliga gaser innehållandes koloxider kan bildas vid brand.

11. TOXIKOLOGISK INFORMATION

INFORMATION OM DE TOXIKOLOGISKA EFFEKTERNA

	AKUTA EFFEKTER	KRONISKA EFFEKTER
HUDKONTAKT	Kan orsaka köldskador vid kontakt som vätska.	-
ÖGONKONTAKT	Kan orsaka köldskador vid kontakt som vätska.	-
INANDNING	Kan förorsaka slöhet och trötthet vid inandning. Kan förtränga luftens syre och därigenom verka kvävande.	-
FÖRTÄRING	-	-

AKUT TOXICITET

TOXIKOLOGISKA DATA FÖR PRODUKTEN SOM SÅDAN

Inga data tillgängliga.

TOXIKOLOGISKA DATA FÖR INGÅENDE KOMPONENTER

Ingående ämnen ej klassificerade som akuttoxiska.

IRRITATION

Ingen irriterande effekt känd.

FRÅTANDE EFFEKT

Ingen frätande effekt känd.

SENSIBILISERING

Ingen sensibiliserande effekt känd.

TOXICITET VID UPPREPAD DOSERING

Ingen toxicitet vid upprepad exponering känd.

CANCEROGENITET

Ingen cancerogenitet känd.

MUTAGENITET

Ingen mutagenitet känd.

REPRODUKTIONSTOXICITET

Ingen reproduktionstoxicitet känd.

INTERAKTIVA EFFEKTER

Inga interaktiva effekter kända.

AVSAKNAD AV VISSA DATA

-

12. EKOLOGISK INFORMATION

TOXICITET

Klassificeras ej som miljöfarlig produkt.

EKOTOXICITET FÖR PRODUKTEN SOM SÅDAN

Inga data för produkten som sådan.

EKOTOXICITET FÖR INGÅENDE KOMPONENTER

Ingående ämnen ej klassificerade som akut ekotoxiska.

PERSISTENS OCH NEDBRYTBARHET

Gasen avdunstar snabbt och bryts ned i luften på fotokemisk väg.

BIOACKUMULERINGSFÖRMÅGA

Förväntas ej bioackumulera.

RÖRLIGHET I JORD OCH VATTEN

Gasen avdunstar snabbt och bryts ned i luften på fotokemisk väg.

RESULTAT AV PBT- OCH vPvB-BEDÖMNINGEN

Inga tillgängliga data.

ANDRA SKADLIGA EFFEKTER

Inga andra skadliga effekter kända.

SAMMANFATTNING

Produkten är ej klassificerad som miljöfarlig.

13. AVFALLSHANTERING

AVFALL FRÅN ÖVERSKOTT/OANVÄNDA PRODUKTER

Enligt SFS 2011:927 är oanvänd produkt farligt avfall om den är trycksatt. Brännbar i godkänd destruktionsanläggning.

Förslag på EWC-koder:

16 05 04 - Gaser i tryckbehållare (även haloner) som innehåller farliga ämnen.

15 01 04 - Metallförpackningar (gäller pystem förpackning).

RESTAVFALL

Restavfall är farligt avfall och tas om hand i enlighet med nationella och lokala föreskrifter. Kontakta SAKAB eller annan godkänd avfallsanläggning för destruktions av detta ämne. Pystem förpackning lämnas till förpackningsåtervinning.

AVFALLSBEHANDLINGSMETODER

Farligt avfall. Tas om hand i enlighet med nationella och lokala föreskrifter.

FÖRORENAD FÖRPACKNING

Förorenad förpackning är farligt avfall och tas om hand i enlighet med nationella och lokala föreskrifter.

14. TRANSPORTINFORMATION

Klassificerat som farligt gods enligt ADR/RID/IMO/DGR.

ADR/RID (väg och järnväg)

UN-nummer:	UN 2037
Godsbenämning:	ENGÅNGSBEHÅLLARE FÖR GAS, utan utsläppsventil, ej påfyllningsbara
Klass:	2
Förpackningsgrupp:	-
ADR/RID farokod:	5F
Tunnelrestriktionskod:	D
Etikett:	2.1
Begränsad mängd (LQ)	1 L

IMO (sjö)

Proper shipping name:	RECEPTACLES, SMALL, CONTAINING GAS (GAS CARTRIDGES) without a release device, non refillable
UN-number:	UN 2037
Class:	2

SÄKERHETS DATABLAD

Primus PowerGas/Winter Gas/Summer Gas

Utfärdat: 2012-06-17

Versionsnummer: 3

Omarbetad: 2014-08-03

Sida: 7

Package group:	-
Flash point:	-
EmS:	F-D, S-U
Marine Pollutant:	-

ICAO (flyg)

Proper shipping name:	RECEPTACLES, SMALL, CONTAINING GAS (GAS CARTRIDGES) without a release device, non refillable
UN-number:	UN 2037
Class:	2
Package group:	-
ICAO-labels:	2.1

MILJÖFAROR

Ej klassificerad som miljöfarlig produkt.

SÄRSKILDA FÖRSIKTIGHETSÅTGÄRDER

-

BULKTRANSPORT ENLIGT BILAGA II TILL MARPOL 73/78 OCH IBC-KODEN

Produkten beräknas ej hanteras i bulk. Produkten förpackas enligt IMDG koden.

15. GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

FÖRESKRIFTER/LAGSTIFTNING OM ÄMNET ELLER BLANDNINGEN NÄR DET GÄLLER SÄKERHET, HÄLSA OCH MILJÖ

Säkerhetsdatablad och klassificering i enlighet med:

CLP (förordning 1272/2008/EC och förordning 453/2010/EC, bilaga I) samt KIFS 2005:7.

SFS 2011:927 Avfallsförordningen.

KEMIKALIESÄKERHETSBEDÖMNING

Kemikaliesäkerhetsbedömning (KSB) finns upprättad för produkten.

16. ANNAN INFORMATION

R-FRASER ANGIVNA UNDER AVSNITT 3 I KLARTEXT

R10 - Brandfarligt

R12 - Extremt brandfarligt.

H-FRASER ANGIVNA UNDER PUNKT 3 I KLARTEXT

H220 - Extremt brandfarlig gas.

H226 - Brandfarlig vätska och ånga

FÖRKLARING TILL FÖRKORTNINGAR

-

HÄNVISNING TILL LITTERATUR OCH DATAKÄLLOR

Se kemikaliesäkerhetsbedömning (KSB) för källor.

ÄNDRINGAR VID REVISION/OMARBETNING

Version 1 (2012-06-17): Grunddokument.

Version 2 (2012-10-22): Borttagning av fras S33 i avsnitt 2.

Version 3 (2014-08-03): Infogning av två nya namn Winter Gas och Summer Gas. *Ändring i avsnitt 1.

ÖVRIGT

Denna information är ett komplement till annan information. Användaren måste själv avgöra om informationen är tillräcklig. Ansvarig för produktsäkerhet och fakta är Primus AB. Säkerhetsdatabladet har upprättats under medverkan av Amasis Konsult AB, Solna.

KLASSIFICERING ENLIGT CLP (FÖRORDNING 1272/2008/EC)

Piktogram:

Signalord:

Fara

Faroangivelser:

H220 - Extremt brandfarlig gas.

H280 - Innehåller gas under tryck. Kan explodera vid uppvärmning.

Skyddsangivelser:

P101 - Ha förpackningen eller etiketten till hands om du måste söka läkarvård. (*konsumentmärkning*)

P102 - Förvaras oåtkomligt för barn. (*konsumentmärkning*)

P210 - Får inte utsättas för värme/gnistor/öppen låga/heta ytor. - Rökning förbjuden.

P377 - Läckande gas som brinner: Försök inte släcka branden om inte läckan kan stoppas på ett säkert sätt.

P381 - Avlägsna alla antändningskällor om det kan göras på ett säkert sätt.

P410 + P403 - Skyddas från solljus. Förvaras på väl ventilerad plats.